

БӘХТИЈАР ВАҺАБЗАДӘНИН "КҮЛҮСТАН"А КӨРӘ "МҮКАФАТЫ" ТӘ'ГИБЛӘР ОЛУБ

1828-чи ил "Туркманчај" муғадиләсинин 185 илдији орфәсиндә Азәрбајҹанын парчаламасынын тәмрлини 20-јан 1813-чу ил "Кулүстан" сәзишсини хатырламамаз гәјри-муикүндүр. Тәбии ки, бу заман милли фәчидәмизи әдәбијатда әкс етдирән бәјүк шаиримиз Бәхтијар Ваһабзәдәнин "Кулүстан" поемасы јада дүшүр.

Әлбәттә, биз поеманын дәјәриндән данышыб, ону гимнәтләндирмәк фикриндә дејилик. Чүнки дәјәчәкләримиз бу вахта гәдәр дејиләнләрин сәдәчә тәкәрәры ола биләр. Ән әсасы исә одур ки, Бәхтијар мүүәллимин бизим дәстәјимизә еһтијачы јохдур. Онун вәтәнә, милләтә олан севкисини халг чохдан гимнәтләндириб. Бәс, нијә һөрмәтли јазычымыз Әкрәм Әјлисли үмумхалг мөһәббәтиндән кәнарда дүрүб "Кулүстан"а өкәј нәзәрләрлә бахыр? Доғруданмы Әкрәм Әјлисли һәр бир сәдә вәтәндаша ајдын олан һәгигәти гәбул етмәјәрәк "Кулүстан"ы "мәсарәтин миғасыны даралдан әсәр" сәјүр? Чохларынын биләрәкдән унутдуғу вә бә'зиләринин мил-јонларча унуттурмаға чан атдығлары фәчидәни халгын јаддашына гәјтјәрәк, 1960-чы илдә мөбүата чыхармағ чәсарәт јох, фәдакарлыгдыр. Әкрәм Әјлисли исә "Муһалифәт" гәзетинин 13 декабр 1997-чи ил тарихли 97-чи сәјында дәрч олунмуш мусәһибәсиндә "Кулүстан" поемасы-

ны "Совет дәвләтини гыдыглајан әсәр" адландырыр вә Бәхтијар Ваһабзәдәнин мұкафатлара лајиг көрүлдүјүнү дејир. Әкрәм мүүәллимә хатырлатмалығ ки, Бәхтијар Ваһабзәдәнин дәвләт тәрәфиндән илк "мұкафаты" тә'гиләр олуб. Мәтбуатда, радио-телевизијада гадағалар, бөһтан долу мәғаләләр, "Көк-ләр, будағлар" китабынын рәсми сүрәтдә гадаған едилмәси, аиләсинин доланышығ проблем-ләри Бәхтијар Ваһабзәдәнин "мұкафаты" иди. Гыдыгланмадан күлүб, хошһал олулар, гәзәблә-ниң әвәз чыхмырлар. Әлбәттә, "Кулүстан" дүнјаны көкүндән дағымады, бу бизә һеч кәрәк дә дејилди. "Кулүстан" бәјнимизи парчалајыб, јатмыш милли шуу-румузу ојадан, кәңчләрин үрәјинә јакшы мә'нада милләтчилик, вәтәнсеवरлик тохуму сәпән әсәр иди. Бу тохумларын чүчәр-тиси исә Мејдан һөрәкәтинә дә көрүндү. Мусәһибәсиндә поема-ны "күчсүз силаһ" адландыран Әкрәм Әјлислинин өзү һансы күчлү силаһы тәклиф едир?

1988-89-чу илләрдә Азәдлығ мејданындакы митингләри хатырлајарағ "...белә гызышмағын ахыры јакшы олмаз" дејән Әкрәм Әјлислинин мөвгеји аңлашылмазды. Шүбһәсиз, һәр кәс чәмијәтдә истәдији мөвгеји тута биләр. Амма "совет дәврүндә әсл сәнәткарларын, јә'ни әдәби шүчаәт кәстәрән јазычыларын јери ја Сибир олуб, ја да гәбир", - дејән Әкрәм Әјлислијә чох јакшы кечмишимизи хатырлатмағ зорундајығ. Азәрбајҹанда совет дәврү 1920-чи ил апрелин 28-дән 1991-чи ил октябрын 18-дәк давам едиб. Әкәр Әкрәм мүүәллимин өлчүсү илә көтүрсәк, 1937-чи ил гурбанларындан савајы дикәр јазычы вә шаирләри-миз әсл сәнәткар дејил. Әкрәм Әјлислинин өзүнү әсл јазычы сәјмамасы онун шәхси ишидир. Аңчаг халг Азәрбајҹан әдәбијатынын бәјүк бир дәврүнү һечә ендирмәк ихтијарыны һәлә Әкрәм Әјлислијә вермәјиб. Халгын өз мизан-тәрәзиси вар вә нә јакшы ки, о дәгиг ишләјир.